

САНА ОЛОХ

ХАБЫАТ

1981 СЫЛ АЛТЫННЫЫ
НУНУТТОН ТАХСАР

СССР ЧУРАПЧЫТААҢЫ РАЙКОМУН УОИНА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҢЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№155 (8760)

1988 сыл. Ахсынны 27 күнэ.
ОПТУОРУНЬУК

Сыапата
3 харчы.

Оскуола уонна иллэн кэм

Үөрэтн-интин үлэтигэр биэр боччумнаах проблемалар оҕо уруок таһынааҕы кэмин таба туһанытыт тэрийин буолар.

Төрөппүттөр, үөрэнээччилэр бэйэлэрэ дэҕаны оҕолор улахан нэҥүрүскэ аахтарын туһунан үгүсүк аһаллар. Күнгө оротунан биэстин-алталы уруок киниттэ спортивнай секциялар, куруһуоктар, о.д.а. дьаһаллар ыһыллаалар. Оҕо дьэтигэр иһа 6-7 чааска эрэ кэлэр.

Биридигин оҕо дьэурун сайынаары билгити дэҕаны сит-хото ойдоһомт. Угүстөр биэр куруһуогуна дуу, секциянан дуу албах оҕону хабарга дьулуһаллар. Төттөрүтүн, куруһуок арааһын элбэтигэ үлэтиэххэ наада. Оччотугар эрэ хас биридиги оҕо баҕата, дьэурун учуоттанын сеп. Бу үлэҕэ төрөппүттэри, атын дьэурундаах дьэну күүсэ төрдьахха. Маныаха үчүгэй хол-бурулар суох буолбатахтар. Холбур, Чуралчы орто оскуолатыгар төрөппүттэр Н. М. Заболоцкий үһүс сылын драматическай, Д. С. Козлова нис куруһуоктары. Д. Д. Местников дубат секцияларын ыһталлар. Итинни бу үлэни оҕолор сиринэн кэбэрэн өссө элбэх араас дьэурундаах иннини тир-дьахха сеп. Күн иккис агарын таба тэрийин проблемата хас биридиги учуоттан эмиэ бэлэмнээх буолууну эрийэр. Билгити, иһата буолбатах, учуоталлар бары итиннэххэ үөрэ-көтө үлэлэс барэр ныхаах буолбатахтар. Куруһуоктар, секциялар араастарын элбэтигэ техникескай өттүгэр болгоһуну ууар наада. Оҕуодалар маныаха улахан хаалыкы таһаардылар. Уол оҕо ордуу умсугулар көрүгүһэр, холбур, мотоспорт, иһа куруһуоктар, кыһа тэрийбэттэр.

Эмиэ Чуралчы орто оскуолаты быйыттыгын култура үлэтигэри иһата биридиги үлэтигэри саҕалаата. Ол сүрүн сыалынан-соруугун оҕолору эстетическай интинни күүһүрдүү буолар. Бу бүтүүн оройуон үрдүнэн элбэх үлэни эрийэр б-пуруоска атын оскуодалар эмиэ ыһыахтарын наада.

Уруок таһынааҕы нэм бу общественнай туһалаах үлэни дьэриктэһи саамей тоҕоостох кэм. Итиннэххэ оҕолору коллектив быһыытынан түмэр уратылыыр үлэ, дьэриктэһи кини быһыытынан интингэ ордуу көдүүстэх. Холбур, Чуралчы орто оскуолатын IV «а» кылааһын үөрэнээччилэрэ «Амарал санаа» бөлөһүн тэрийин, кырдыаастарга көмөлөһөллөр. VI «а» кылаас үөрэ-

нээччилэрэ «Утуу дьыаланы оҕор» дьэриктэһи шестэччирини—сибээс үлэтигэринин биридиги үлэтигэр.

«Мин VI кылааска үөрэнэрбэр общественнай үлэҕэ кыттыахпын олус баҕарар этим. Кэлин, дружина советын председатели буолгун берин, общественнай үлэҕэ аһара көмүлэн, букатын сөбүлэбөт буолбутум»,—дир биэр үөрэнээччи. Ити оройуон бары оскуодаларыгар баар көстүү—общественнай үлэҕэ кыттыахчы наар кыттар. Общественнай нэҥүрүскэ нэҥүс личност интин болпуруоһа бары да оскуодаларга кылаа иллек суол.

Общество бары айгэтигэр киллэриллэр уларыта тутуу үөрэнээччилэртөн сүөх бэлэмнээх буолууну эрийэр. Маныаха оскуодалар толору ыһыктылар дир иһах сүөх. Быстахтык ыһахха, биэр да оскуолаҕа экономическай билгити кэбинете төрдьаа иллек. Оҕолор хаһаайыстыбаны эхсир, чековай система, о.д.а. тустарынан киллэргэ букатын сыһына суох кыһаххэ песталлар. Выпускниктар праиводство тахсан ону ойдуохтаригэр дир олус элбэх күндү бариаме сүтэр.

Көстөрүн курдук, оҕо иллек кэмтэргэ эргичи кэригэ атын дьон салайымытын сылдьар. Онуоха үгүс өттүгэр «оҕо баҕата маныах» дьэни иллек сиринэн сиринэн иһахха. Оҕо бэйэти бэйэти интингэри тэрийин көмөлөһөт. Оҕо бэйэти толкуйдууругар билгити ханатынарыгар биримэ ордуулар. Кинилэр интингэни дьулуһан аһапат буолууларын биридигиэлэртөн биридигэри ситиниэххэ сүтэр буолуун эмиэ сеп. Бу олус улахан болпуруоска төрөппүт дэҕаны, кылаас салайааччыта дэҕаны септөөх болгоһуну уура иллектэр. Оттон ол охсуута ырыһаах буолуун сеп.

Оҕолор иллек кэмтэрин таба тэрийингэ оскуодалар тус бэйэлэрин устаттарын иллекритон оҕоруу, онуоха хас биридиги үөрэнээччин кыһынарын, өйүгэр-санаатыгар тиригир улахан кыһаххэ сабыдыаллыыр, көмөлөһөр, аһаахха.

Оҕону аһааһан-тасалыһан хааччылан улаатынарын киниттан кинини интин дьэриктэһи биллэбэт. Гражденин интингэ «иһа барыта маныах» өйбүлүһүн салайтарар эмиэ сатамат. Оҕо тус бэйэти дьэурун таба таһынаахха, ону сайыннараахха, кини дууһа, өй-санаа өтүнэн үрдүүрүн ситиниэххэ.

Мугудай орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ бэйэлэрэ аһаахты аһаахты, оҕоһунтарын аһаахты харчыларын Арменияҕа иллектигэ түбэһиттэргэ көмө фондатыгар ыһталлар. Билгити

оскуола пионерскай дружината 55 сөлүүбайы киллэрдэ.

Сигмонна: IV кылаас үөрэнээччилэрэ ас аһаахтылар.

Б. Павлов фотота.

ЫАННЫК ФЕРМАЛАРЫГАР

ОПКС диспетчерскай сулууската ахсынны 2 күнүгэр сөххөстөр уонна отделениелар биэр фураһай ыһахтан төһө үүт ыһаахтарын, государство бүтэһиттэххэ аһааһын төһөнү туттарыттарын, үү сыатын уонна табаарынаһын көрдөрүүлэрин түмэ (Бастаах кыһааҕа—биэр фураһай ыһахтан ыһаа, иккис—государство туттарымына, кыһааһынан, үһүс—үүт сыата, төрдүс—табаарынаа быһааһынан).

Качл Маюке	2,2	1490	4,5	98,0
Субуруускай	2,1	2030	4,3	98,6
Хатылы	1,7	740	4,4	100
Болтоно	2,7	1290	4,3	98,0
Экпик Эркетани	1,3	2590	4,7	100
Хоптодо	1,3	670	4,0	100
Хадаар	0,7	360	4,0	100
Хайахсыт	1,1	580	5,1	100
Ченыр	1,8	870	4,9	100
«Чуоалы»	2,2	3190	4,6	100
Сылаи	1,9	1090	4,9	100
Киллэни	2,5	1040	4,8	100
Арылаах	2,5	850	4,5	100
Туйа	1,7	210	4,2	100
«Мылдааһы»	2,8	2460	4,1	95
Болтур	3,2	1420	4,0	95
Соловьев	2,3	970	4,3	95
«Мугудай»	2,2	2780	4,4	100
Маралайы	1,4	590	4,8	100
Чыапара	2,4	850	4,1	100
Толоон	2,6	610	4,1	100
Толой	2,6	730	4,5	100

Оройуон үрдүнэн иллек устата, бүтэһиттэххэ аһааһын, 1017 центнер үүт государство туттарымына. Аһаах иллектэҕэ таһынааххэ үүт валовой маа 42 центнеринэн таһаата. Оттен бородуу сыатын сорууопкалааһынга иллектэҕэ көрдөрүү 57 центнеринэн түстэ. Итиннэххэ сүрүн биридигинэн үүт валовой маа тутуһулубатаҕа, үү сыатын көрдөрүүтүн түһэригэр буолар. Ол курдук, Субуруускай аатынан, Эрлиан Эрсит аатынан, «Мылдааһы», «Мугудай» сөххөстөр таһааһааһын 25,3, 22,2, 8,9, 9,4 центнеринэн таһаахтар. Ити кэмтэ Карл Маркс аатынан сөххө көрдөрүүтүн 1,7 центнеринэн таһаахтар.

Уолсай түмүккэ үүт сыатын көрдөрүүтэ быһааһын таһынан таһаата. Ол курдук, быһааһын 4,6 быһааһын аһаах буоллаһына, билгити 4,4 эрэ быһааһын. Табаарынаа эмиэ таһаах—98 быһааһын.

«Чурапчы» сөххө төһө да үүт сыатын уонна табаарынаһын туттар, үүт валовой маа таһааһына аһаах иллектэҕэ 3 центнеринэн таһаата.

каастаммытара. Билгити сүөһүлэри уопсай хотонго көрөллөр. Хамыһаһын аһааһа быһааһын кыһааһын, күнүн тийэһин дохуоту биридиги логиччү аһааһа. Кэлэр сайын Амма унуор Кэрэ-тэахха сайылыыр баҕалахтар. Отделение салайтаргыгар туруорсубуттара таһаата.

Быйыл таһааһына таһааһын үлэтигэри Вүтүн Союзтааһы күнүгэр Мырыла бөһүөлөгэр бастааһын дьэ кэргэнинан арендаһаар Мухинары чыһааһын тэрилинэ. Мустубут дьэригэ сүөһү интинни бастаах кылаас таһааһа Н. И. Мухин үлэтин опытын кэл-

сэргэ. Култура үлэтигэри кинилэргэ аһааһын программалаах конер көрдөрүлэр. Коммунист Николай Иноковтэни кыһына участкаа кадрдары олохсугута, үлэ үөрүһахтарин эдэр дэргэ бэригэ үтүөгэ-енотэ улааһын. Кини уолаттара Смирдон уонна

Демьян—комсомолецтар. Сүөһү көрүүтүгэр үлэтигэри хамы да сылыгар барда.

Мухинаар дьэ кэргэнигэригэр күнүн үчүгэй түмүктэри күүтэбит.

А. МАКАРОВ,
хамыа общ. көрр.

Совхоз сыллаагы кирбиини ылла

Субуруускай аатынан сөххө ахсынны 24 күнүгэр туругуна 1161,4 тонна үүт государство туттарымына, сылааһы быһааһына 101 быһааһын голордо. Сылааһы соруулаах толорууга ордуу, үчүгэйди Болтоно отделение маныаһына туттарымына, кыһааһын 624 тонна үүт (ол иһагар 71 быһааһын бастаах соруулааһын) государство туттаран, соруулааһын 104,5 быһааһын толордулар. Ордун үчүгэй үлэтигэр коллективтарына «Кэскил» (старшай М. М. Слепцова), «Сардага» (старшай Е. В. Паллункай) уонна «Мечта» (Кришанкалар дьэ кэргэнигэр) буоллулар.

Совхозка биридиги фураһай ыһахтан уон биридиги түмүгүнэн 1469 кг оннуугар 1505 кг үүт таһаата. Совхоз бастаах маныаһына В. Ф. Платонов хас биридиги фураһай ыһахтан 2300 таһаах үүт таһаата. Ыһааһына Е. В. Павлуцай, Е. В. Егорова таһаах аһааһын 2000 таһаах таһаахтар.

Л. НАХСЫЛОВА

Сага тутуулар кирби: йэһэлэр

«Мылдааһы» сөххөна 1983 сылтан Драчипскай Василий Анатолийич интернациональнай биридигэтигэр үлэтигэр. Биридигэтигэр күүлүн тутартан саҕалаан ситини. Игэ дьэригэр хаһааһынаһына ыһааһын Хаһааһын отделениегэр спортзалы тутан бүтэригэр. Сага тутууну Чурапчытааһы «Сельэнерго» П. С. Сироматинск салайааччылаах монтажертара түргэн тэтигэригэр ситэригэр. Эдэр ыччат отделениегэр 209 тыһ. солк. суумааһа бэригэр спортнай тутуу үлэтигэр иһаах.

Мылдааһы бөһүөлөгэр Витор Егорович Дьяковскай сөххө тэригэригэр олохсугу таһааһын биридигэригэр үлэтигэр. Кини салайар түөрт кинилэах биридигэтигэр советскай дьэригэригэр харыстабылын 70 усина бөһүөлөгкэ мейпункт тэригэригэр 50 сылларын көрсө 50 тыһ. суумааһа амбулатория дьэригэр үлэтигэр киллэригэр олохсугу махталларын таһаах.

А. МАКАРОВ.

Дьэ кэргэн бэдэрээтэ

ОРОҢУЛАР ДА ТӨЛӨҢҮЙЭЛЛЭР

Коммунист Николай Иноковтэни Мухин уолаттарыныан Смирдоннуу, Демьянына дьэ кэргэнигэр арендаҕа киниттэра тохсус ыһаагар баҕа. Кинилэр бу сөххө, сүбэлэһэн берин, 120 нэригэр көрүүлэригэр иллектэ быһааһын киллэрдэ. Билгити 114 төһөгү көрөн туруораллар, 6 нэригэр олбута. Үчүгэй көрүү да, өмп да аһааһа. Төрүөхтэригэр онкураа, мотох аһаах. «Нэҥүлэ, эи көрүүтэ ыһаах хайаах эми көннөр» дьэ отделение специалистара

совхоз салайтаа көрдөһөн таһааһын киллэрдэ. Билгити бээр борооскулар аһаах кыһааһын уонна сайынына ыһаага сүһүөхтэригэр турдулар, туруктара үчүгэй. Кыстыкка кинигэ хас биридигэригэр ортоһун 117 кг үтэбэттэра. Дуогабар быһааһына, аһааһын хас биридигэригэр таһааһын 350 кг үтэрдэн, валовоһунан 406 центнер эти ыһаахтар.

Кыстыкка юнорон бараан ыһааһыттарыгар 17-лин кыһааһын таһаахтар.

Сыл бүтүүтэ өссө төгүл ыһааһын көрөөрү сылдьаһа. Онно балааха эбиди баар буолуо дьэи араллаахтар. Күнгө биридиги борооскуга 3 кг оту, 15-20 кг көөннөрбөнү биэраллар.

Быйыл урунукта сибииннэ турбут хотонун уларытан кинигэ отделение салайтааһын таһааһын кыһааһын аһааһын, уопсай хотонтон арааһа, үлэтигэр масталарыгэр бэйэлэра хаһааһын буолар баҕалахтар. Ол эрээри кыстыкка кинигэ хотон кыһааһа буолсу дьэи аһааһын

Сүөһү итинтэ—ударнай үлэ фрона

Кыстык кыбычыын мистэлэрэ

Түөһү—сайды баста... кыстык кыбычыын мистэлэрэ... кыстык кыбычыын мистэлэрэ...

эргиллэххэ, манньк... кыстык кыбычыын мистэлэрэ... кыстык кыбычыын мистэлэрэ...

Сурыйааччы Г. М. Васильев төрөөбүтэ 80 сыла туолуутугар ЭРДЭЭХ ТУРУУ ҮЛЭНИТ ЭТЭ

Саха кырдыаас суруйааччыларыттан биирдэстөрө (1939 сыллаахтан ССРС Суруйааччыларын союгуун чилиэнэ), та...

волюция иннинээри уонна советский кээ...

1965 сыллаахха Саха сиринээри ни...

Саха литературата сайдытыгар кр...

Поэт уонна тылбаасчыт, литературо...

И. ВАСИЛЬЕВ.

Синмока: Г. М. Васильев.

Кооператив эппиэтинэни, Хаһаайынааһын тэрээһини эрэйэр

Сотурутаабыта оройуон... кооператив эппиэтинэни, Хаһаайынааһын тэрээһини эрэйэр...

Уус-урэн тылбааһы сөргө норуот ф...

Ученый үгүс кууһун, бириэмэтин са...

ЭРДЭТТЭН МАХТАЛАРА УЛАХА

Сэттинны бастагы күн... эрдэттэн махталара улаха...

—Олохтоохтор сүрдэ... эрдэттэн махталара улаха...

✦ Ааспыт эргитэ санаатахха ✦

уола суохтарын. Көһөн тийбэтэр дьон итиннэ баһыгы булчуур ыһахтара суолун. Кэбээнтээди баһык аһаада холхозтары булчуур тарылтанан хааччылар кыага суох көрсүбүтэ. Киинэхэ бөлөм малаха суоҕа, сананы оҥоруу матырыйалал хааччылыбатаҕа. Салаатта, өлөхтоох булчууттары даҕаны үлэ тарылтанан хааччылар кыага суох буолан, айдыам тарда олороро. Көһөн тийбэтэр бирдир-иккилик аһаа муһахалаахтара өрүстүү баһа сыйтаннар, библи сыйыбыт этилэр. Чурапчы куолларигэр аннаан оҥорулубут буоланнар, кыра этилэр: кылааттара 1—1,5 м пэнэзэхтээрэ, 30—40 м усталаахтара. Кэбээни көбүнэн усталаах, 4—5 м диригизэх хас эмэ километринан тайабыт күөлларыгар собо суохтара. Ахсынны — тохсунньу ыйдар тыһымчаларын тулулар таһас эмиэ көстүбэтэ. Балык заводугар эмиэ суоҕа. Чурапчы дьулун чараас баата таһасгарын хоту тыял курдары үрдүтө. Итинник үлэллиртэ да, олорорго да усулуобуйа суоҕа инниттэн кистэммит этэ, барытын көбүөа истибитэ. Киинэхэ көһөн тийдаллар эрэ баһаабаһынан барыахтара, бородууктавы борокуоттарынан абии барыахтарар дьаһал ыһылынна дьээн информациялабыттар. Секретары албах өргүнэн албыннебыттар этэ. Вал Хатырык Хомото, Таас Тумуһу дьонноох бисинистинер, миннүүһү тобуруйбут сире, уоллиһа изгэбит дойдута дьониттар. Итини баһытын истэн баран мини лус абарбыта.

(Бүтүүтэ бэтээттэннэ).

Е. М. Филиппов,
республикалык суол
талаах персональный

Таштыр арабыт, арабыт, аймахпыт, колхоз-
най-совхознай тутуу, сарин ветерана, илди
орден инаделара

БАРАШКОВ Иван Егорович
туун ыраакан ыарыыттан олбүтүн, дүрүктүк
жүрүтүлгөн турган, бары дебетторусар, табаа-
рыктарыгар биллеребит.

Оболоро, кийинте, күтүктөргө, сарин

Чурашчинева райония типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 ала